

Сайтз -Долиняк Олена

Західноукраїнський національний університет

(Тернопіль, Україна)

Науковий керівник - професор, д. п. н. Щербяк Ю. А.

МОЖЛИВОСТІ ТА ПРОБЛЕМИ МІЖНАРОДНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ СВІТОВОЇ КРИЗИ

У статті розкрито досвід зарубіжної вищої школи з питань ведення системної роботи в період коли світова ситуація з пандемією коронавірусу істотно вплинула на освіту в цілому. Більшість закордонних вузів у період 2020-2021 р.р. перейшли на онлайн-навчання, але залишається відкритим питання, що в подальшому чекає студентів і як буде організовано навчання міжнародних студентів. В цій роботі проаналізовано проблеми організації навчання іноземних студентів і зроблено відповідні рекомендації на прикладі роботи вищих навчальних закладів Європи та США.

Кордони закриті, школи і університети в екстремому режимі перейшли в онлайн навчання, іспити перенесені, однак криза не скасовує необхідність планувати майбутнє. Всі провідні університети Великобританії, США і Європи перейшли на онлайн-викладання, заняття йдуть в тих же обсягах годин, але в режимі «віддалення». При цьому, мова йде не про дистанційне навчання, коли більша частина матеріалу вивчається самостійно, а про повноцінні онлайн-заняттях, часто в складі групи. Фахівці відзначають високу якість онлайн-навчання в західних університетах, незважаючи на рекордно малі терміни переходу. Численні зарубіжні університети ще до пандемії пропонували програми онлайн-навчання, саме наявність у навчальних закладів готових технічних рішень і необхідної педагогічної експертизи дозволило перейти на дистанційне навчання з мінімальними втратами. Кожен ЗВО самостійно вирішує, чи рекомендувати студентам повернутися додому на час кризи або

продовжити навчання в країні. Але абсолютно всі зараз проявляють максимальну гнучкість і з розумінням ставляться до побажань студента.

Зарубіжні навчальні заклади максимально сконцентровані на підтримці студентів: італійські ЗВО проводять дистанційні майстер-класи і дні відкритих дверей, американські університети збільшили штат тьюторів для допомоги студентам на дистанційному навчанні. Уряди країн Європи, США і Великобританії пом'якшили візові вимоги для студентів. Так, наприклад, в США студент вважається full-time student за програмою студентського обміну на візі, навіть якщо він тимчасово проходить навчання онлайн.

Що буде, якщо пандемія не закінчиться до початку нового навчального року? Розглядається кілька сценаріїв: з початком повного очного навчання у вересні або з онлайн-навчанням з вересня і відновленням очного режиму з січня. точки зору ринку праці економіка будь-якої країни щорічно вимагає нових фахівців. В сучасних умовах, коли обсяг знань зростає, вимоги до професіонала зростають, зміна спеціальностей і поява нових професій прискорюється, один рік відстрочки в освіті – це серйозне навантаження на економіку. Університети роблять все можливе, щоб міжнародні студенти могли поступити та успішно вчитися, незважаючи на пандемію і пов'язані з нею складності. Фахівці також відзначають, що деякі університети спрощують вимоги до вступників іноземців, наприклад, знижуючи вимоги до мінімального балу з англійської мови. Кризи, особливо якщо вони погано прогнозовані, створюють багато складнощів і невизначеностей. Сьогодні посилюються побоювання, що багато університетів Сполученого Королівства залишаться без засобів до існування, якщо уряд не надасть їм фінансової підтримки. Британська Рада в своєму звіті, що вийшов на початку поточного тижня, попереджає, що в цьому році в університетах може виявитися на 111 тисяч менше своїх студентів і на 121 тисячу іноземних студентів. Квітневий аналіз Лондонської Школи Економіки, попереджає,

що скорочення числа іноземних студентів може обернутися для Британії чорною дірою в розмірі 2,5 млрд фунтів стерлінгів. У аналітичному дописі Ніла Кемпа, консультанта з питань міжнародного вищої освіти «Дистанційна освіта і світовий попит», ідеться про наступне: «Для вузів розвиток дистанційної освіти – це спосіб підвищити число міжнародних студентів, а британська влада, яка прагне скоротити приплив мігрантів в країну, зацікавлені в тому, щоб університети не зараховували занадто багато іноземних студентів на очні програми. Деяким університетам Сполученого Королівства вдалося домогтися високих показників зростання завдяки новаторському і прицільного підходу. Единбурзький університет, наприклад, пропонує цілий набір онлайн-магістерських програм, університети Солфорда і Південного Уельсу розробили спільні програми з європейськими партнерами, а Університет Західної Шотландії досяг аналогічних результатів в Індії. Варто відзначити, що наявність партнерів вкрай необхідна, оскільки партнери на місцях допомагають з реалізацією навчальних програм, рекламою і залученням студентів» [1].

Глобальні постачальники освітніх послуг, що надають таку освіту, – це Великобританія, США, Австралія, Індія, Канада та Нова Зеландія. Наявні дані дозволяють оцінити кількість міжнародних студентів, які отримують Британську дистанційне вищу освіту англійською мовою, приблизно в 400 тисяч. В той же час 3 мільйони американських студентів отримують повністю дистанційне вищу освіту, а ще 6 мільйонів очних студентів американських вузів проходять частину курсів онлайн. Широкий вибір вже наявних в США дистанційних освітніх програм забезпечить країні подальший приріст міжнародних студентів.

Але чи є у дистанційної освіти перспектива росту? Майбутнє як і раніше представляється оптимістичним в силу ряду факторів: дистанційна освіта забезпечує студентам більшу свободу вибору; дає можливість отримати іноземний диплом або професійний сертифікат; дистанційна освіта влаштована більш гнучко, зручніше поєднувати з роботою або

сім'єю; дистанційна освіта вигідніше за рахунок ефекту масштабу; нарешті, вона відкриває широкі можливості для представників уразливих і ущемлених груп населення незалежно від того, де вони живуть. Втім, залишається ряд труднощів:

- поширені культурні упередження проти дистанційної освіти - люди як і раніше віддають впевнену перевагу очним програмами;
- існує проблема визнання (зарубіжних) дипломів про дистанційне вищу освіту;
- з'являються липові «вузи», що підривають репутацію дистанційної освіти в цілому; вартість навчання залишається колишньою;
- дистанційна освіта конкурує з новими програмами які з'являються на місцях і в більшій мірі відповідають місцевим потребам.

Як зазначає Ніл Кемп: «Втім, світовий попит на освіту не вичерпується, і будуть з'являтися все нові, більш винахідливі підходи до навчання. Дистанційна освіта – це просто ще один метод, який може використовуватися паралельно очному або в поєднанні з ним. Вузи, які роздумують про те, щоб зайнятися дистанційною освітою, повинні чітко розуміти, в чому їхній інтерес, і вміти інтегрувати дистанційну освіту в свою міжнародну стратегію, керуючись даними про світовий попит на подібні послуги. Крім серйозних намірів будуть потрібні довгострокові інвестиції (приблизно на десять років); потрібно виявити пріоритетні ринки, розробити актуальні освітні програми і методики навчання, налагодити взаємовигідні міжнародні партнерства і пов'язати дистанційні та очні програми один з одним таким чином, щоб студенти отримали можливість з більшою легкістю переводитися з одних на інші. Терплячість, чуйність і завзятість - ось найбільш цінні ресурси» [2].

Трансформація системи освіти в період карантину навчила виживати вищі навчальні заклади, на ринок виходять все нові і нові технології дистанційного навчання, з'являються нові можливості міжнародної освіти.

Окреслимо п'ять сучасних трендів освіти, які сприяють розвитку міжнародної вищої освіти:

1. Дистанційне навчання. Сьогодні вже працюють десятки програм управління системою дистанційного навчання. LMS (Learning System Management) виросла з онлайн-навчання. Це технологічна платформа, де все онлайн – матеріали, курси, оцінки і навіть уроки. Відомі розробники, такі як Adobe, SAP, Facebook, вже випустили свої програми, їх використовують навчальні заклади і бізнеси.

2. Гейміфікація знань. У цій галузі знаходиться багато технологічних брендів, включаючи Amazon, які створюють онлайн-ігри для широкого спектра студентів. Робота ігрового дизайнера, проєктувальника і архітектора ігор знаходиться на піку попиту. На піку популярності онлайн-ігор в Сполучених Штатах Америки коледжі оголосили про чемпіонати між своїми конкурентами.

3. Хмарні технології. Вони принесли в бізнес дешеве зберігання даних, розміщення програмного забезпечення, можливості тимчасового підключення, викладачі бачать його переваги. Учні та вчителі можуть отримати доступ до розкладу, домашніх завдань, документам, що зберігаються на хмарі.

4. Доповнена / віртуальна реальність. AR / VR (Augmented / Virtual Reality) в процесі отримання знань створює об'ємний світ навколо студентів через додаткові навчальні матеріали. Наприклад, на уроці історії студенти можуть використовувати планшети і смартфони для отримання тривимірних моделей динозаврів через картки, які взаємодіють з гаджетами. Камера гаджета направляє на малюнок, і на екрані виникає тривимірний образ.

5. Штучний інтелект. AI (Artificial Intelligence) – штучний інтелект в системі освіти - це створення персоналізованого навчального місця. Це біометричні гаджети, що розпізнають голос, сенсори, обробляють природну мову, «розумні» класні кімнати. Ера штучного інтелекту неминуче

створить нові види зайнятості, починаючи від менеджерів машин до інженерів емоцій. Щоб досягти успіху, всі студенти повинні розуміти, як працюють машини, по крайній мере на високому рівні.

Висновок дослідження про можливості та проблеми міжнародної освіти в умовах світової кризи може бути оптимістичним, так як освітня спільнота найбільш ерудована, інтегрована в сучасні технології, та розуміє свою місію носія знань.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Бриммер Е. – виконавчий директор NAFSA: Асоціація міжнародних педагогів, «Міжнародна освіта та криза COVID-19», інтер видання <https://www.asanet.org/news-events/footnotes/may-jun-2020/professional-challenges-facing-sociologists/international-education-and-covid-19-crisis>
2. Джанніні С. – помічник генерального директора з питань освіти при ЮНЕСКО та Віньє К. – виконавчий директор Норвезького агентства з питань забезпечення якості освіти (NOKUT). «Вища освіта потребує кращого реагування на кризові ситуації» в University World News, <https://www.universityworldnews.com/post.php?story=20210211090640737>
3. Вугт Т. – директор з аналітики та консалтингу, Фалькенштейн М. - засновник XOLAS, «Міжнародний набір студентів в часи світової кризи. <https://bized.aacsb.edu/articles/2020/september/international-student-recruitment-in-times-of-global-crisis>
4. Кемп Н. – консультант з питань міжнародної вищої освіти, член Ради в освіті Співдружності Націй, «Дистанційна освіта та світовий запит» International Higher Education magazine summer 2020 N 103 [https://www.internationalhighereducation.net/en/handbuch/gliederung/#/Gliederungsebene/814/Summer-Issue-No.-103-\(2020\)](https://www.internationalhighereducation.net/en/handbuch/gliederung/#/Gliederungsebene/814/Summer-Issue-No.-103-(2020)).